

Naturskyddsföreningen
Huddinge

HUDDINGE
HEMBYGDSFÖRENING

Kommunalvägen 16 • 141 61 Huddinge

Vårby Fittja Hembygdsförening

YTTRANDE

2025-06-19

Till
Vattenfall Eldistribution AB
c/o Sweco Sverige AB
att: Melanie Olsson
Södra Mariegatan 18
791 70 Falun

masmoglomsta@sweco.se

Planerad kraftledning mellan Masmo och Glömsta

Naturskyddsföreningen Huddinge, Huddinge Hembygdsförening och Vårby Fittja Hembygdsförening har lämnats tillfälle till kompletterande s k undersöknings- och avgränsningssamråd för en ny 130 kV-kraftledning mellan transformatorstation Masmo och planerad ny transformatorstation Glömsta i Huddinge. Vi lämnar härmed ett gemensamt yttrande.

Våra utgångspunkter

Naturskyddsföreningens strävan i alla sammanhang är att slå vakt om vår natur och vår miljö. Vi arbetar långsiktigt med grund i vetenskap och fakta mot alla former av natur- och miljöförstöring samt mot negativ påverkan på vårt klimat.

Huddinge Hembygdsförenings ändamål är att värna och vårda hembygdens miljö och dess kulturarv och öka kunskapen om hembygden. Föreningen vill nå sitt ändamål bland annat genom att aktivt medverka till vård och bevarande av bygdens natur och kultur, landskapsmiljö, fornminnen samt byggnader och boendemiljö.

Vårby Fittja Hembygdsförening är starkt engagerad i aktuella miljö- och planfrågor.

Samrådshandling Masmo-Glömsta

Samrådshandlingen är som tidigare relativt omfattande. Nedan citeras (bl.a. som service åt våra medlemmar) omigen i något förminskad kursiv de avsnitt, som är mest relevanta för vår granskning.

Ur Sammanfattning (sid 3 av 49):

"Vattenfall Eldistribution AB (Sökanden) planerar att ersätta en befintlig 70 kV kraftledning mellan transformatorstation (station) Masmo och transformatorstation (station) Flemingsberg med en ny 130 kV kraftledning som delas upp på två sträckor. Den norra ledningssträckan planeras mellan station Masmo och en ny station benämnd Glömsta och den andra ledningssträckan mellan ny station Glömsta och station Flemingsberg.

Samråd har genomförts hösten 2024 för sträckningen Masmo-Glömsta och sträckningen Glömsta-Flemingsberg. Efter utvärdering av inkomna synpunkter från samrådet Masmo-Glömsta beslutade Sökanden att gå ut på ett kompletterande samråd för denna ledning.

En lokaliseringsutredning har genomförts för den nya ledningen. Föreliggande samråd avser flera alternativa förslag för ledningssträckning. Samrådet innehåller både förslag med huvudsakligen luftledning, kombinerat luftledning och markkabel samt enbart markkabel. Kabelstråken i samrådet följer huvudsakligen vägar. Luftledningsstråken är förlagda längs med befintliga ledningsgator där detta varit möjligt och berör uteslutande skogsmark.

Stråken berör Gömmarens naturreservat. Sökanden har genomfört en naturvärdesinventering och en fågelinventering för att komplettera de underlag som redan finns gällande naturvärden längs med stråken. Ytterligare naturvärdesinventering och fågelinventering kommer genomföras inför kommande miljökonsekvensbeskrivning (MKB). Hänsynsåtgärder kommer att tas fram i dialog med Huddinge kommun inför den tillståndsansökan/dispensansökan som krävs för att anlägga ledningen inom naturreservatet. Kompensationsåtgärder kommer tas fram där så krävs för förlorade naturvärden. Sökandens strävan är att ny ledning totalt sett ska leda till små miljöeffekter för naturmiljö.

Andra intressen som har identifierats i utredningsområdet för ny ledning är detaljplaner, Östra Mälarens vattenskyddsområde, intresse för Försvarmakten "påverkansområde övrigt", infrastrukturprojektet Spårväg syd och friluftsliv. Påverkan på dessa intressen samt eventuella förslag till hänsynsåtgärder beskrivs i samrådsunderlaget. En arkeologisk utredning etapp 1 planeras att genomföras inför detaljprojektering av aktuell ledning.

Aktuella stråk berör inga större bostadsområden med sammanhållen bebyggelse. Den bebyggelse som berörs är främst i södra delarna av Brandvägen, Skogslyckevägen och längs med Gamla Stockholmsvägen.

Efter avslutat samråd kommer Sökanden att lämna in en begäran om beslut om betydande miljöpåverkan till Länsstyrelsen som beslutar om utformningen samt omfattningen av den fortsatta tillståndsprocessen för ledningen."

(Sid 14):

"Utredningsstråken som nu presenteras är bredare än vad den slutgiltiga ledningssträckningen kommer att vara, detta för att kunna justera sträckningen av den planerade ledningen. Inom de identifierade stråken kommer detaljstudier och anpassningar att ske. Det innebär att sträckningen som slutligen blir föremål för ansökan i så stor utsträckning som möjligt anpassas till berörda värden och intressen utifrån synpunkter som framkommit under samråd eller de kommande natur- och fågelinventeringar som planeras.

Vid lokalisering av stråk för markkablar har befintliga vägar och stigar följts i den mån det varit möjligt. Där det inte varit möjligt har stråket utformats med hänsyn till närliggande intressen och topografin i området.

För lokalisering av stråk för luftledning har befintliga ledningsgator följts så mycket det varit möjligt för att begränsa nytt intrång i naturmiljöområden."

(Sid 16):

"Utredningsstråk A är en revidering av tidigare samrått luftledningsstråk och följer till stor del befintlig 20 kV luftledning genom Gömmarens naturreservat.

Utredningsstråk AB möjliggör en kombination av luftledningsstråk A och markkabelstråk B. Stråket berör skogsmark samt beteshagar för hästar.

Markkabelstråk B utgår från station Masmo och löper längs Kungens kurvaleden B österut där stråket följer leden fram till Rytthalsvägen. Därefter viker stråket av söderut och följer Rytthalsvägen, Brandvägen och

Kvarnlyckevägen. Vid Gamla Stockholmsvägen viker stråket västerut och följer Gamla Stockholmsvägen där stråket ansluter till antingen B1, B2 eller B3. Stråket berör huvudsakligen befintlig väg."

(Sid 21):

"4.2.1 Utformning av markkabel

Aktuell ledning kommer att utgöras av två kabelförband bestående av tre enledarkablar vardera. Förbanden behöver placeras på ca 0,8 meters avstånd från varandra vilket innebär att det krävs ett schakt som är ca 1,1 meter brett i botten och ca 3,7 meter brett i dagöppningen. Minsta täckdjup, dvs fyllnad ovanför ledningen för att inte riskera ledningarnas säkerhet är 0,9 meter, vilket innebär att schaktets djup blir ca 1,3 meter."

(Sid 23):

"2.3 Markbehov

Vid anläggning av ledningen kommer ett arbetsområde om ca 10–15 meter att behöva tas upp längs med schaktet för att kunna ta sig fram med maskiner samt för uppställning av kabeltrummor och upplag av schaktmassor.

Under driftskedet krävs en anläggnings- och byggnadsfri zon ovan kablarna för att Sökanden ska kunna komma åt ledningarna vid ex avbrott. Den anläggnings- och byggnadsfria zonen behöver vara ca 10 m. Inom denna zon ska det även vara fritt från träd och grova rötter."

(Sid 22):

"Sedan september 2020 har Sökanden ett principbeslut om att generellt förorda luftledning som teknikval på spänningsnivån 130 kV och uppåt. Beslutet grundar sig i ellagens krav som fastslår att nätägaren ansvarar för att dess ledningsnät är säkert, tillförlitligt och effektivt och för att det på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på överföring av el. Regeringen har även beslutat att elledningar för 130 kV eller högre spänning som byggs med stöd av nätkoncession för linje ska som huvudregel byggas som luftledning.

Som försiktighetsprincip och för att leva upp till likabehandling av omvärlden, kan Sökanden endast förorda markkabel i undantagsfall där fysiskt utrymme för luftledning saknas, exempelvis i tätbebyggd stadsmiljö. Förutsättningarna i aktuellt projekt Masmo-Glömsta utgör delvis ett sådant undantagsfall där fysiskt utrymme saknas för ny luftledning. På delar av sträckan kan dock luftledning vara möjligt om det bedöms att konsekvenserna inom naturreservatet är acceptabla. Därför utreds nu båda de tekniska alternativen."

(Sid 29):

"Utredningsstråk A tangerar Natura 2000-området Fullersta kvarn (N2000), i anslutning till Brandvägen. Området är utpekad enligt art- och habitatdirektivet för naturtypen och livsmiljön lövsumpskog.

Utredningsstråk A berör även en naturvärdesbiotop med preliminärt högsta naturvärde (NVI19), en naturvärdesbiotop med högt naturvärde (NVI21) och 19 naturvärdesbiotoper med påtagligt naturvärde.

Vidare berör utredningsstråk A en utpekad nyckelbiotop (NY1), fyra sumpskogar (SU1-4) med huvudsakligen skogliga naturvärden, samt utkant av ett utpekad ekologiskt särskilt känsligt område (ESKO1)."

(Sid 30):

"Utredningsstråk AB berör äng intill Brandvägen där Huddinge kommun har anlagt två mindre groddammar.

Utredningsstråk B tangerar Natura 2000-område Fullersta kvarn längs med Brandvägen. Ledningen planeras förläggas på norra sidan av Brandvägen och berör ej utpekad intresse. Stråket tangerar även en naturvärdesbiotop med högt naturvärde (NVI21) samt två naturvärdesbiotoper med påtagligt naturvärde (NVI1, NVI28). Stråket tangerar två av Skogsstyrelsens utpekade naturvärden (NV1-2). Stråket berör även fyra utpekade alléer ALLÉ3-5, 7).

(Sid 33):

5.4 Kulturmiljö

Sökanden har gjort en kartläggning av sedan tidigare kända kulturmiljövärden inom området för ny kraftledning. Objekt inom 50 meter från stråken har tagits med i kartläggningen, dessa kan ses på karta i Figur 13 och i Tabell 4.

Inget område av riksintresse för kulturmiljövård berörs av stråken för den planerade ledningen.

Inom naturreservatet Gömmaren finns kulturhistoriska värden i form av spår från bland annat torparnas jordbruksområden med hagmarker vid Fullersta kvarn och Kolartorp. Exempel på detta är kolbottnar efter milor som vittnar om utvinning av träkol på torparnas utmarker.

Ett par områden utpekade i Huddinge kommuns kulturmiljöprogram som särskilt värdefull kulturmiljö, korsas av flera av stråken. Området Kolartorp korsas av utredningsstråk B. Kolartorp med omkringliggande kulturlandskap är unik, då stora delar av Huddinges torpmiljö idag inte finns kvar. I kulturmiljöprogrammet anges att miljön kring Kolartorp som helhet ska bevaras. Även längs Gamla Stockholmsvägen återfinns äldre sportstugor från 1920-talet samt torp som ingår i det utpekade området Flemingsberg-Glömsta som korsas av utredningsstråk B och B1 samt berörs delvis av stråk A4, A5, B2 och B3. I kulturmiljöprogrammet anges att kvarvarande torpmiljöer och sportstugor längs med Gamla Stockholmsvägen fortsatt ska vårdas och underhållas samt att trädfällning och markarbeten i form av fyllning, schaktning och sprängning i koppling till utpekade miljöer ska undvikas.

Det finns även några särskilt värdefulla byggnader utpekade i kulturmiljöprogrammet. Utredningsstråk B passerar torpet Fullersta kvarn samt ett utpekat torp längs Gamla Stockholmsvägen.

Det finns ett fåtal sedan tidigare kända kulturhistoriska lämningar i området. I samband med tidigare samråd har en arkeologisk utredning etapp 1 genomförts. I denna utredning identifierades två boplatslägen vilka ligger inom utredningsstråk A3. För att komplettera kartläggningen av kulturhistoriska värden kommer en arkeologisk utredning etapp 1 att genomföras inför detaljprojektering av ledningen.

(Sid 46):

6.2 Samlad bedömning

Med nuvarande kunskap bedöms ny ledning, enligt aktuella stråk, huvudsakligen leda till negativa miljöeffekter på:

- Skogliga naturvärden inom Gömmarens naturreservat
- Friluftsliv i Gömmarens naturreservat
- Inskränkningar i markanvändning

Det är i detta skede svårt att göra en bedömning av påverkan på enskilda utredningsstråk då flera av stråken behöver kombineras för en slutlig ledningssträckning. I kommande MKB kommer miljöeffekter från ledningen beskrivas närmare.

Hänsynsåtgärder föreslås i kapitel 6.1 för att förebygga och avhjälpa negativa effekter. De faktiska hänsynsåtgärder (och kompensationsåtgärder) som ska genomföras gällande naturmiljö inom Gömmarens naturreservat kommer att tas fram tillsammans med Huddinge kommun. Sökandens strävan är att enbart små negativa miljöeffekter ska uppstå på naturmiljön totalt sett.

Sökanden kommer att skicka in en ansökan om betydande miljöpåverkan till Länsstyrelsen efter genomfört samråd.

Våra synpunkter

Våra föreningar accepterar naturligtvis, som tidigare, de övergripande motiven för utbyggnad av elnätet. Vi vill emellertid omigen påpeka att - också på en övergripande nivå - klimatkrisens nödvändiga omställning förutsätter en långt gången energieffektivisering. Det kan hävdas att vår tids kanske största problem är den ständigt ökande konsumtionen av energi.

Natur- och miljömål är på såväl riks- som regional och lokal nivå högprioriterade områden. Vattenfall ägs av svenska staten och dess mål är att bli helt fossilfritt till 2040. Huddinge kommun växer samtidigt som en av våra högt uppskattade tillgångar är de 13 naturreservaten inom kommunens gränser. Kommunens ambition är att tillkommande arbets- och bostadsområden ska ske i kollektivtrafiknära områden bl a för att så litet som möjligt påverka vår natur- och landskapsmiljö. Sammantaget ger detta alla aktörer ett tydligt ansvar för att oundgängliga åtgärder medför minimala intrång i Gömmarens naturreservat.

I Naturskyddsföreningen Huddinges förra remissvar (dat 2024-10-13) argumenterade vi emot luftledningen genom Gömmarens naturreservat: ”En ny luftledning i en 40 meter bred gata genom

reservatet rimmar naturligtvis mycket illa med motiven för reservatets bildande. Även om Vattenfall skulle lyckas i sin strävan om endast små negativa miljöeffekter är det visuella och praktiska intrånget mycket olyckligt.” Vi uttryckte tydligt att vi helst ville se en markledning utmed Brandvägen.

Då denna nu föreligger som en av tre föreslagna alternativa dragningar vill vi tre undertecknade föreningar med all kraft **förorda utredningsstråk B** för beslut om fortsatt utredning och – om nödvändigt – genomförande. Övriga alternativ avstyrks med bestämdhet.

/Styrelsen
Naturskyddsföreningen Huddinge

/Styrelsen
Huddinge Hembygdsförening

/Vårby Fittja Hembygdsförening
c/o Olle Magnusson, t.f ordf. i Vårby-Fittja hembygdsförening
Floravägen 6
14140 Huddinge